

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 6 listopada 2025 r.

Pozycja 307

POSTANOWIENIE

z dnia 7 maja 2025 r.

Sygn. akt Ts 280/23

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Rafał Wojciechowski,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej O.N. o zbadanie zgodności:

- 1) § 2 pkt 1 w związku z § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2019 r. poz. 18, ze zm.; dalej: „rozporządzenie”) w zakresie, w jakim „różnicuje sytuację majątkową (wynagrodzenie) pełnomocnika w razie jego wyznaczenia przez Sąd z urzędu oraz w razie występowania jako podmiot reprezentujący stronę z wyboru” z art. 64 ust. 2 w związku z art. 92 ust. 1 zdanie pierwsze Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) § 2 pkt 1 w związku z § 4 ust. 2 rozporządzenia w zakresie, w jakim „przy ustaleniu opłaty w wysokości wyższej, niż określona w § 4 ust. 1 w/w rozporządzenia nie uwzględnia zmiany wartości siły nabywczej pieniądza jako elementu określającego adekwatność nakładu pracy adwokata, a także w zakresie w jakim przy ustaleniu opłaty w wysokości wyższej, niż określona w § 4 ust. 1 w/w rozporządzenia określa kwotę podwyższenia na 150% dla pełnomocnika w razie jego wyznaczenia przez Sąd z urzędu, podczas gdy pełnomocnik reprezentujący stronę z wyboru może otrzymać podwyższenie wynagrodzenia podstawowego w wysokości 600% przy zastosowaniu tych samych kryteriów” z art. 64 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;

ewentualnie skarżący kwestionuje:

- § 2 pkt 1 w związku z § 4 ust. 1 w związku z § 17 ust. 1 pkt 2 oraz § 17 ust. 2 pkt 5 rozporządzenia w zakresie, w jakim „różnicuje sytuację majątkową (wynagrodzenie) pełnomocnika w razie jego wyznaczenia przez Sąd z urzędu oraz w razie występowania jako podmiot reprezentujący stronę z wyboru” z art. 64 ust. 2 w związku z art. 92 ust. 1 zdanie pierwsze Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;
- § 2 pkt 1 w związku z § 4 ust. 2 w związku z § 17 ust. 1 pkt 2 oraz § 17 ust. 2 pkt 5 rozporządzenia w zakresie, w jakim „przy ustaleniu opłaty w wysokości wyższej, niż określona w § 4 ust. 1 w/w rozporządzenia nie uwzględnia zmiany wartości siły nabywczej pieniądza jako elementu określającego adekwatność nakładu pracy adwokata, a także w zakresie w jakim przy ustaleniu opłaty w wysokości wyższej, niż określona w § 4 ust. 1 w/w rozporządzenia

określa kwotę podwyższenia na 150% dla pełnomocnika w razie jego wyznaczenia przez Sąd z urzędu, podczas gdy pełnomocnik reprezentujący stronę z wyboru może otrzymać podwyższenie wynagrodzenia podstawowego w wysokości 600% przy zastosowaniu tych samych kryteriów” z art. 64 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

UZASADNIENIE

1. W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 31 lipca 2023 r. (data nadania) O.N. (dalej: skarżący), adwokat występujący we własnym imieniu, wystąpił z żądaniem przytoczonym w komparycji niniejszego postanowienia na tle następującego stanu faktycznego.

Skarżący został wyznaczony obrońcą z urzędu dla podejrzanego. Wyrokiem Sądu Rejonowego w Ł. z 20 maja 2022 r. (sygn. akt [...]; dalej: wyrok sądu rejonowego) uznano klienta skarżącego za winnego (pkt I) oraz przyznano skarżącemu wynagrodzenie (pkt V). Skarżący nie zaskarżył rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów postępowania.

Następnie 27 stycznia 2023 r. skarżący złożył wniosek o uzupełnienie wyroku w zakresie kosztów pomocy prawnej z urzędu. Postanowieniem z 16 lutego 2023 r. Sąd Okręgowy w Ł. (dalej: Sąd Okręgowy) oddalił jego wniosek (sygn. akt [...]). Zażalenie skarżącego postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Ł. (dalej: Sąd Apelacyjny) z 14 czerwca 2023 r. (sygn. akt [...]) nie zostało uwzględnione.

Postanowienie Sądu Apelacyjnego zostało doręczone skarżącemu 21 czerwca 2023 r.

Prezes Trybunału Konstytucyjnego zarządzeniem z 12 stycznia 2024 r. (doręczonym skarżącemu 24 stycznia 2024 r.) wezwał skarżącego do doręczenia odpisów lub kopii prawidłowo poświadczonych za zgodność z oryginałem (na każdej stronie poświadczanego dokumentu) orzeczeń potwierdzających wyczerpanie drogi prawnej, w szczególności postanowienia Sądu Okręgowego w Ł. z 16 lutego 2023 r. (sygn. akt [...]) oraz Sądu Apelacyjnego w Ł. z 14 czerwca 2023 r. (sygn. akt [...]); poinformowania, czy od wskazanego w skardze konstytucyjnej ostatecznego orzeczenia został wniesiony nadzwyczajny środek zaskarżenia pod rygorem ujemnych skutków procesowych.

Pismem z 30 stycznia 2024 r. (data nadania) skarżący odniósł się do zarządzenia.

Sędzia Trybunału Konstytucyjnego zarządzeniem, w trybie art. 61 ust. 3 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK), z 20 listopada 2024 r. (doręczonym skarżącemu 9 grudnia 2024 r.) wezwał skarżącego do: 1) wskazania sposobu naruszenia praw skarżącego wynikających z art. 64 ust. 2 Konstytucji (o których mowa w pkt. 2 i 4 *petitum* skargi) wraz z czterema kopiami; 2) wyjaśnienia, czy skarżący powołuje jako wzorzec kontroli w niniejszej sprawie art. 32 ust. 1 Konstytucji. Jednocześnie skarżący został pouczony, że w wypadku nieusunięcia powyższych braków w wyznaczonym terminie, wydane zostanie postanowienie o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

W terminie wskazanym w zarządzeniu skarżący nie usunął braków skargi.

Sędzia Trybunału Konstytucyjnego zarządzeniem w trybie art. 69 ust. 2 u.o.t.p.TK z 20 listopada 2024 r. (doręczonym skarżącemu 9 grudnia 2024 r.) wezwał skarżącego do wyjaśnienia, czy wydanie wyroku przez Trybunał Konstytucyjny jest konieczne dla ochrony konstytucyjnych praw lub wolności skarżącego, pomimo utraty mocy obowiązującej

zaskarżonych przepisów i wydania wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 27 lutego 2024 r., sygn. SK 90/22 (OTK ZU A/2024, poz. 30).

Zakwestionowanym w skardze przepisom skarżący zarzucił naruszenie nie tylko zasady równości poprzez różnicowanie wysokości wynagrodzenia w zależności od sposobu zatrudnienia adwokata, ale także naruszenie prawa do adekwatnego wynagrodzenia za wykonaną pracę.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Skarga konstytucyjna jest sformalizowanym środkiem ochrony konstytucyjnych wolności i praw. Jej merytoryczne rozpoznanie jest uzależnione od spełnienia licznych przesłanek wynikających z art. 79 ust. 1 Konstytucji, a doprecyzowanych w ustawie z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK). Weryfikacja tych przesłanek następuje na etapie wstępnego rozpoznania na posiedzeniu niejawnym (art. 61 ust. 1 u.o.t.p.TK).

2. Zgodnie z art. 61 ust. 3 u.o.t.p.TK jeżeli skarga nie spełnia wymagań przewidzianych w ustawie, a usunięcie braków jest możliwe, wyznaczony sędzia Trybunału wydaje zarządzenie, w którym wzywa do ich usunięcia w terminie 7 dni od dnia doręczenia zarządzenia.

Zarządzeniem z 20 listopada 2024 r. sędzia Trybunału wezwał skarżącego do usunięcia stwierdzonych w toku wstępnej kontroli braków formalnych skargi. W treści zarządzenia oprócz dokładnego wskazania brakujących dokumentów zawarto pouczenie, że w wypadku nieusunięcia braków w terminie, wydane zostanie postanowienie o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

Odpis zarządzenia sędziego Trybunału z 20 listopada 2024 r. został skutecznie doręczony skarżącemu 9 grudnia 2024 r. Obowiązkiem skarżącego było więc wykonać zarządzenie w całości w przepisany terminie. Skarżący w ogóle nie wykonał zarządzenia, ponieważ nie udzielił na nie żadnej odpowiedzi.

W związku z tym należy stwierdzić, że skarżący świadomie naraził się na wystąpienie negatywnego skutku procesowego, o którym mowa w art. 61 ust. 4 pkt 2 u.o.t.p.TK (por. postanowienie TK z 15 marca 2023 r., sygn. Ts 192/22, OTK ZU B/2023, poz. 189).

3. Nadto Trybunał miał na uwadze, że zgodnie z treścią art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK skarga konstytucyjna może być wniesiona po wyczerpaniu drogi prawnej, o ile droga ta jest przewidziana, w ciągu trzech miesięcy od doręczenia skarżącemu prawomocnego wyroku, ostatecznej decyzji lub innego ostatecznego rozstrzygnięcia. Skarżący powinien zatem wskazać prawomocne rozstrzygnięcie, które zostało wydane w oparciu o zaskarżone przepisy. Tylko regulacja prawna będąca podstawą ostatecznego orzeczenia odnoszącego się do praw lub wolności skarżącego może być przedmiotem skargi, która – w przeciwnym wypadku – nabrałaby charakteru *actio popularis* (zob. m.in. postanowienie TK z 29 stycznia 2013 r., sygn. SK 36/12, OTK ZU nr 1/A/2013, poz. 15 i powołane tam orzecznictwo).

W niniejszej sprawie zarówno Sąd Okręgowy w Ł., jak i Sąd Apelacyjny oparły swoje rozstrzygnięcia na podstawie treści art. 626 § 2 k.p.k., którego skarżący w ogóle nie kwestionuje. Podkreślić przy tym należy, że sądy orzekające nie rozważały zasadności przyznania skarżącemu wynagrodzenia w określonej wysokości, a tylko badały czy spełnione są przesłanki opisane w art. 626 § 2 k.p.k. dla przyznania mu dodatkowego wynagrodzenia. Z tego względu nie sposób uznać, że kwestionowane przez skarżącego przepisy stanowią podstawę wskazanego w skardze ostatecznego orzeczenia.

Analizowana skarga nie spełnia więc warunków, o których mowa w art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p.TK, co – zgodnie z art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p.TK – uzasadnia odmowę nadania jej dalszego biegu.

4. Niezależnie od powyższego analizując niniejszą skargę konstytucyjną Trybunał doszedł do wniosku, że skarżący nie wskazał (ani nie uzasadnił), w jaki sposób powołane przez niego prawa lub wolności konstytucyjne, wynikające z art. 64 ust. 2 Konstytucji, zostały naruszone przez zakwestionowane w skardze przepisy (art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK). Nie uczynił tego nawet pomimo stosownego wezwania w tym zakresie.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału „[b]rak uzasadnienia zarzutu niezgodności kwestionowanych przepisów ze wskazanymi przez skarżącego wzorcami konstytucyjnymi oraz brak powołania argumentów lub dowodów na ich poparcie – mimo stosownego wezwania w tym zakresie – prowadzi Trybunał do ustalenia, że skarżący dąży jedynie do uzyskania korzystnego ze swojego punktu widzenia rozstrzygnięcia, a nie do ochrony przysługujących mu praw i wolności konstytucyjnych” (postanowienie Trybunału z 29 września 2022 r., sygn. Ts 120/21, OTK ZU B/2023, poz. 265).

Na marginesie Trybunał wskazuje, że wzorce powołane w uzasadnieniu skargi nie są tożsame z tymi, które wskazano w jej *petitum*. Z tego względu sędzia Trybunału zarządzeniem z 20 listopada 2024 r. wezwał do doprecyzowania tych nieścisłości. Skarżący nie ustosunkował się do tego wezwania, mimo że był pouczone o rygorze nienadania skardze dalszego biegu.

W związku z powyższym analizowana skarga nie spełnia warunków, o których mowa w art. 53 ust. 1 pkt 1, 2 i 3 u.o.t.p.TK, co – zgodnie z art. 61 ust. 4 pkt 1 i 2 u.o.t.p.TK – uzasadnia odmowę nadania jej dalszego biegu.

Z tych przyczyn Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p.TK skarżącemu przysługuje prawo do wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.